

Rapport

Nr 118 juni 2000

Föreningen Íslandssamlarna
Per Olov Abrahamson – Söderberga alle 38 – 162 51 Vällingby
Tel. 08/687 02 26. – E-mail: olov.abrahamson@telia.com

Kära vänner

Vårsäsongen är nu slut och vi får nu alla försöka njuta av sommarens fröjder i form av gräsklippning, påfande i rabatter, regn, getingar, myror, mygg, kanske ett och annat ofrivilligt bad och mycket annat. Kanske kan den här Rapporten ge någon lindring i allt elände under det fåtal timmar som du har möjlighet att fördriva i hängmattan. Den är ganska laddad med diverse artiklar, kanske inte så mycket om filateli, men det finns ju annat här i livet som kan vara värt en mäsas.

För oss som bor i Stockholm, har det varit en ganska hektisk vår! Ganska många av oss har varit hårt involverade i NORDIA 2000, som under en hektisk vecka tog både musten ur oss och all tid i anspråk. Många medlemmar jobbade nästan heltid under denna vecka, från tidigt på morgonen till sena kvällen, andra hoppade in när möjlighet gavs. Den som nog slet mest, snart 80-årige Kalle Borin, är värd all aktning och jag förstår inte att han höll ihop när vi rev utställningen på söndagsnatten.

Att NORDIA 2000 blev en succé vet alla vid det här laget. Det finns dokumenterat i fackpressen och intet mer behöver här ordas om detta. Kanske dock, att till och med Nordisk Filateli gav oss en eloge om än knapphändig.

En annan utställning med betydligt högre status, "The Stamp Show 2000", kan ni läsa om inne i Rapporten

Vårens möten i Stockholm har annars varit "hyfsat" besökta, men vi har plats för fler! Så alla ni som bor inom rimlig restid från Stockholm är naturligtvis hjärtligt välkomna! Höstens program finner ni i slutet av Rapporten.

Av den auktionsverksamhet som förevarit under våren är det väl bara Højlands Gene Scott-auktion del 2, som nått några större höjder. Här såldes det som inte platsade på höstauktionen, men där fanns ändå inte mindre än tre skillingbrev och massor med andra fina brev och stämplor. Ni som råkar ha kvar katalogerna från dessa båda auktioner bör spara dessa!. De kommer att bli eftertraktade som referensmaterial med sina fina färgbilder och bra beskrivning av materialet, även om vissa danskar tycker annorlunda. Annars "säkra" auktionsfirmor som Frimärkshuset, Lars Tore Eriksson, Nelleman & Thomsen m. fl. med normalt hyfsat isländskt material har denna vår inte rosat marknaden! Ja de har rent ut sagt haft erbarmligt dåligt material till försäljning!

Föreningen har därför inte lyckats inhandla några samlingar för utstyckning. Men var lugna! "Den Stränge" har en hel del på lager, tillräckligt för att vi något år framåt kan förse er med småauktioner både på möten i Stockholm och i Rapporten.

Till hösten har vi också Göteborgarnas stora auktion att se fram emot. Johnny har redan tillräckligt med bra material och han säger att denna auktion kommer att bli lika bra som de senaste, och de har ju varit ovanligt bra. Så spar era surt förvärvade slantar till höstauktionen den 7:e oktober.

Med detta vill jag önska er alla en skön sommar och välkomna tillbaka i höst. Jag räknar med att den första höst-Rapporten som vanlig dimper ner i era brevlådor någon gång i mitten av september

sekr.

Från min horisont

När jag än en gång fattar pennan för att skriva några rader, är det med stor glädje jag kan konstatera att NORDIA 2000 blev en väldigt fin utställning! Det är roligt att det gick att arrangera en utställning som lockade så mycket folk, som inte bara besökte handlarna utan även tittade på samlingarna.

För oss islandssamlare fanns det tyvärr inte så många samlingar att titta på. Jag hittade bara fyra med märken från Island och några från Danska Vestindien, Grönland och Färöarna.

På en stor utställning som NORDIA träffar man alltid en del medlemmar som normalt inte har möjlighet att delta på våra sammankomster. Föreningen avhöll även ett möte där Johnny från Göteborg talade om förfalskningar. Efter att ha hört honom skyndade man sig hem för att kolla upp sina egna märken. Jag tyckte det var roligt att se bland många andra att Ólafur Eliasson, Ebbe Eldrup och Sigurður Petursson deltog i mötet och att de kunde komplettera Johnny och intyga att det han nämnde faktiskt stämde med verkligheten.

Alla som jag talat med tyckte att det var en verkligt fin utställning. Lite av äran skall väl vi i Islandssamlarna ta åt oss då det var många av våra medlemmar som gjorde en stor insats och offrade många timmar för att det skulle bli en bra utställning. En stor eloge till dem.

Några av oss har besökt världsutställningen i London, där det inte heller fanns så många samlingar från våra områden att titta på. Jag kan inte förstå varför man inte ger Inðriði Pálsson stort guld, det måste ju vara den bästa isländska samlingen för närvarande. Kvalitén är utmärkt och inte vet jag som eventuellt kan saknas?

Nu som avslutning en liten fråga. På Edinburgh-stämplarna finns det nederst ett nummer. Är det ett nummer som tilldelats en viss posttjänsteman och är det i så fall ett personligt nummer som man inte lånade ut till någon annan?

Slutar nu som vanligt med att önska er en trevlig sommar och någon regning dag då det kan vara roligt att ta fram märkena för att kolla vad som saknas. Ha en bra sommar önskar

Stig Österberg.

En bild från mötet på NORDIA 2000

Möten i Stockholm

Möte 2/3 2000

Tillika årsmöte med 12 närvarande medlemmar. Inga stora förändringar i styrelsen: Omval på ordförande och sekreterarposterna, George Sund blev ny klubbmästare och "ynglingen" Mikael Mag-nusson valdes till ny styrelsesuppleant.

Under punkten övriga frågor diskuterades Föreningens kommande 40-årsjubileum år 2002, liksom ett landsortsmöte i Örebro i höst. Mer om detta i nästa Rapport.

Föreningens ekonomi är god och ingen höjning av medlemsavgiften föreslogs. Det är alltså fort-farande lika billigt att vara medlem i Íslandssamlarna som förut, 80 kr.

Kvällens närvarolotteri vanns av Karl Erik och tröstpriset gick till "den stränge", som kvällen till ära bjöd på landgångar till det egenhändigt kokade kaffet. Tänk om alla föreningar hade en så gentil kassör.

Innan genomgången av SFF:s urvalshäften höll ordföranden sin sedvanliga nummerstämpelauktion som för kvällen nådde oanade höjder, men så fanns också alla freakarna på plats." Den stränge" gnuggade naturligtvis sina händer!

Möte på NORDIA 2000

Möte samlade 19 medlemmar vilket är mycket glädjande, här fanns faktiskt även såväl isländskt som danskt deltagande i form av Ólafur Eliásson och Ebbe Eldrup.

Efter de vanliga inledningsfraserna av ordföranden kom Johnny Pernerfors igång med sitt föredrag om isländska förfalskningar. Johnny har en ganska diger samling falsifikat som han under en lång följd av år samlat ihop. och visade nu dessa med overheadbilder. Han fick även hjälp av Ólafur och Ebbe, bägge jurymän, med förklaringar till bilderna. Tyvärr är inte de isländska frimärkena förskonade från förfalskningar, men många av dem är dessbättre lätta att avslöja bara man känner till något om dem.

Ingen försäljning fick förekomma under utställnings-dagarna, enligt avtal med NORDIA 2000, men en liten intern auktion smög vi alla fall in och den gav, som vanligt, ett gott resultat

Möte 6/4 2000

En härlig vårkväll med 11 närvarande medlemmar. Ordföranden tog upp en del frågor inför den kommande förbundskongressen i maj, speciellt förbundsledningens förslag om höjd medlemsavgift med 40 kr, något som säkert kommer att diskuteras livligt på kongressen.

Närvarolotteriet vanns av den verkliga turgubben Hilmar som vinner så fort han visar sig på ett möte. Tröstpriset gick till den i dessa sammanhang hårt prövade sekreteraren.

Det diskuterades även om föreningen skall arrangera en resa till ÅLEX 2000 i Mariehamn i slutet av augusti. Leif fick i uppdrag att sondera möjligheterna om en resa och besked ges på våravslut-ningen hemma hos honom i maj.

Nummerstämpelauktionen inbringade en del pengar i kassakistan, medan intäkterna från förbunds-häften denna gång knappt täckte portokostnaderna.

Möte 13/5 2000

Vår och avslutningsmöte för säsongen hemma hos Leif Nilsson med 13 deltagare, varav fyra från landsorten. Inga meddelanden eller skrivelser hade inkommit, däremot invaldes två nya medlemmar.

Från Nordia 2000:s litteraturexponat har föreningen erhållit två stycken Norge-kataloger, vilka kommer att auktioneras ut inom föreningen. George Sund rapporterade från Förbundskongressen, bl. a. att årsavgiften åter höjts. Votering hade dock behövts för att detta skulle gå igenom. Landsortslotteriet vanns av nr 381 Erik Widerlöf från Uppsala som så småningom kan vänta sig en postfrisk serie Handskrifter från 1953 på posten. Medlemslotteriet vanns av Kjell och tröstpriset gick till Asmundur.

Leif informerade om resa till Mariehamn och ÅLEX-utställningen där i slutet av augusti. Tyvärr är alla hotellrum uppbokade i staden, så intresserade får räkna med en dagsresa istället. Mötet diskuterade också möjligheten att delta i Mälardalsträffen i Torshälla 31 mars 2001.

Så till dagens nummerstämpelauktion som tillsammans med några moderna, vackert stämplade märken gav ett mycket gott resultat. Förbundets häften var denna gång något bättre än förra mötet och några fynd gjordes av somliga.

Mer om helsakerna med motiv

Stig Österbergs vädjan om mer information om helsakerna med motiv har inte förklingat öhörd! Denna gång är det den flitige tandläkaren från Ringkøbing, Leif Fuglsig som åter vässat pennan och skrivit ner historien om ett av de kort som Hans von Strokirch visade i förra Rapporten. På köpet får vi dessutom information om hur dessa kort använts, om hur tyskarna byggde järnvägar i Afrika, portosatser, ankomsten av de nya helsakerna till Island samt reda på att det där med att samla vykort minsann inte är någon nymodighet utan en företeelse som förekom redan vid förra sekelskiftet.

Leif skriver i ingressen till sin artikel om min "försvanskning" av hans danska text i förra Rapporten. Den berodde i grunden på att den artikeln var handskriven och att jag tidigare fått på moppe av Eivind Kolstad för att jag, när jag försökt skriva av en norsk text rakt av, misslyckats med detta kapitalt. Eivind kallade mitt försök för "svorsk". Därför tänkte jag att det var bäst att översätta, så gott det nu gick. Den nya artikeln är däremot skriven på maskin och då är det lättare att ta in den som den är och Rapportens vittra läsare klarar ju numera danskan lekande lätt.

Leif tycker också att jag skall visa det uppfrankerade brevkortet som nämndes i hans förra artikel (tyvärr kom det inte med då på grund av platsbrist). Jag får därför be dig ta fram den förra Rapporten, läsa det sista avsnittet i Leifs artikel där och jämföra med bilden som finns sist i denna artikel.

Ringkøbing, den 27-3-00

Bedste Redaktør,

Din "forsvanskning" af mit indlæg i sidste Rapport var helt OK, blot var jeg lidt ked af, at billedet af det adresseændrede og opfrankerete Nytaarskort ikke var kommet med. De fleste læsere vil nok have svært ved at forstå, hvad det er, jeg refererer til. Billedet kunne evt. bringes i næste nr., men jeg ved ikke om du synes det er en ide?

- o -

Som en opfølgning af Stigs og von Strokirchs omtale af motivhelsager, sender jeg her billede af et på mange måder interessant eksemplar af disse.

Det er igen Agnus Munck som er afsender, vises af gummistempel i ø. v. hjørne (han hedder altså ikke Magnus) og kortet er et Bke 12b, opfrankeret med 4 aur tofarvet, sendt fra Vopnafjörður 10-12-(02) ~~xxx~~ til et så eksotisk bestemmelsessted som Tysk Østafrika (Tanzania). Transitstemplet Frederikshavn 27-12-02, Tanga (havneby) 18-1-03 og endelig ankomststemplet Pangani 19-1-03. Pangani ligger inde i landet ved den af tyskerne anlagte jernbane derfor den hurtige sidste etape. 40 dages transporttid - ganske pænt - når man tænker på den lange rejse kortet har foretaget. Island - Frederikshavn med skib, derefter med tog til Hamburg og derfra med skib via Suez-kanalen.

Bagsiden viser Skogafos (Island nr. 6) og har en længere tysk, håndskreven tekst, som sikkert er fortsat på et andet kort. Munck sendte ofte kort i serier med fortløbende tekst. Med tekst har kortet ikke kunnet gå som tryksag og er følgelig underfrankeret med 1 eyr, hvilket man i Vopnafjörður har valgt at overse.

Men det er ikke bare dette man har "overset", for faktisk er både helsag og opfrankering på dette tidspunkt ugyldige.

Jeg tillader mig her at citere "Jonsbok" (noget forkortet):

7-10-1902 ankommer Chr.IX postfrimærker og helsager til R.vik med "Laura".

9-10 annonceres frimærkerne at være til salg og samtidigt ugyldiggøres de gamle ovaltype frimærker og helsager fra dags dato.

10/11-10 sendes de nye frimærker/helsager med "Laura" og "Ceres" til Vestfjörðene og Nordisland (så langt som til Akureyri). Derpå fordeles frimærkerne til de øvrige poststationer i de følgende dage og uger.

Såvidt "Jonsbok", men da posten på Østisland naturligvis ikke blev sat i stå indtil de nye frimærker nåede frem, står vi her overfor en validitetsmæssig gråzone, hvor de gamle mærker blev brugt et ubestemt stykke tid endnu.

Jeg skulle dog tro, at Vopnafjörður så sent som 10-12 ville have modtaget de nye frimærker/helsager.

En sandsynlig forklaring kan være, at Munck ikke personligt afsendte dette kort (og sikkert adskillige andre) fra Vopnafjörður, men sendte dem til Postmesteren, forudfrankerede i kuvert fra Danmark. Postmesteren har så blot videreekspereret uden anmærkning (Danskeren kunne jo formodentlig ikke kende til ugyldiggørelsen), og situationen havde jo indtil fornylig været temmelig flydende, så hvem skulle overhovedet gøre indsigelse.

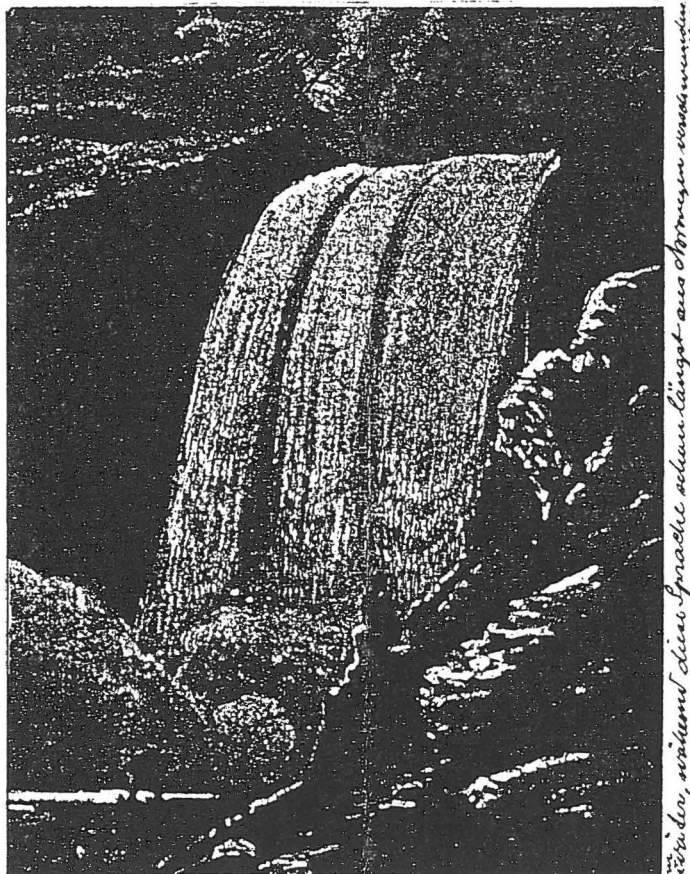
Muncks privatfremstillede kort var bestemt til at sende til medlemmer af de dengang florerende postkortklubber. 1897 oprettedes f. eks. "Allgemeiner Centralverband für Ansichtskartensammler", som i 1912 kunne mønstre 11000 medlemmer over hele jorden.

I betragtning af, at alle Muncks kort er sendt til Tyskland med områder samt til Østrig/Ungarn, kunne det udmærket være denne klub han var medlem af.

Munck havde brug for interessante kort at sende ud i verden, for selv at kunne få ligeså spændende billedkort tilbage. Mange andre har uden tvivl gjort ligeså, det specielle ved Munck er blot, at han brugte helsager til sit formål. De nummererede motiver fra Island findes dog også på alm. brevkort.

Munck fik ikke sine helsager overtrykt i GILDI, og Chr.IX helsager med motiv har jeg aldrig set, så det her viste kort er det seneste kendte fra Island.

Leif Fuglsig

SKOGFOS.

FRA DE DANSKE KOLONIER OG BILANDE

ISLAND. 8

Island hat eine Anzahl von Wasserfällen deren Skogafos einer der prächtigsten ist. Die Schweden stammten von eingewanderten Schweden ab, und sprachen noch am heutigen Tage die Sprache ihrer

Stättwörter, während dies Sprüche schon längst aus der Sprache verschwunden

VOPNAFJÖRDUR	10-12
FREDERIKSHAVN	27-12-02
TANGA (Härneby)	18-1-03
PANGANI	19-1-03

Baksidan av Skogafoss-kortet med tydliga stämplor som visar färdväg och tiden det tog från Vopnafjörður till Pangani i nuvarande Tanzania.

Och här en bild av det uppfrankerade Thomsen-kortet som Leif skrev om i den förra Rapporten

Något om förfalskningar av isländska frimärken

Ett urdrag ur Sollentuna Filatelist - Klubbs katalog till utställningen SOLEX 10

av Bernhard Beskow och Lars Ingemann

Under senare år har inga frimärksförfalskningar visat sig, men från tidigare år finns en hel del att tala om. I stort sett kan förfalskningarna delas in i två grupper: rena förfalskningar och förfalskningar gjorda med originalklichéer.

Rena förfalskningar kan delas upp i följande grupper:

1. Skillingmärken och deras stämplor.
2. Aurmärken
3. Þrír-märken
4. Í GILDI-märken
5. Brev.
6. Stämplor

Förfalskningar med tillgång till originalklichéer är:

1. Í GILDI-märken
2. Alltingmärken

Av **skilling-märkena** är alla ordinarie valörer förfalskade av Spiro i slutet av 1800-talet. de är även påsatta en stämpel. Både själva förfalskningen och stämpeln är av så primitivt slag att ingen kan luras av dem. Färgerna avviker starkt från de ordinarie, tandningen likaså och dessutom saknar de vattenmärke.

Bättre förfalskningar, förmodligen från Österrike eller Tyskland finns. Här skiljer sig dock siffrorna och papperet i så hög grad från originalet att man lätt upptäcker skillnaden.

Beträffande stämplor på skilling-märken är detta ett svårare problem. Som äkta betraktas de stämplor, som Facit betecknar med D 2 och A. Som efterstämplade (ej oäkta) räknas G 1b och G 1c. Dock kan det vara svårt att bevisa att stämplorna D 2 och A påslagits under den tid märkena var portogiltiga. Många av de så kallade "Antikvastämplorna" var nämligen i bruk långt efter det att skillingarna var giltiga som porto. Generellt erkänns de emellertid som äkta om de har stämplor av de två första typerna.

Av **Aur-märkena** har förfalskningar upptäckts av 5 aur. blå och 20 aur. lila. Även dessa har avvikande färg och tandning samt saknar vattenmärke.

Þrír-märkena har varit ett kärt område för förfalskarna. Små upplagor, höga priser och relativt lätta att förfalska. Många kan man enkelt upptäcka, men det finns även välgjorda och för den ovane omöjliga att avslöja. Ett intyg från S. Grönlund, Köpenhamn är i många fall den enda garantin för att dessa påtryck är oantastbara.

Í GILDI-märkena uppvisar en stor flora av förfalskningar. Även här är vissa märken så dyra att förfalskarna lockas av goda förtjänster. Då man vet att dessa trycktes i åtta olika tryck, alla kända och avbildade, kan man med hjälp av O-kombinationerna och ,-kombinationerna. (komma) upptäcka flertalet av dess förfalskningar. Dock är ett intyg av Grönlund att rekommendera.

Isländska brev av äldre årgång (t. o. m Í GILDI) bör tas med viss reservation. De är så pass sällsynta att många försök gjorts att "nyttillverka" sådana. Märken med nästan hela stämplor ha påsatts kuvert av gammal typ eller också ha kuvert med moderna metoder "antikverats", stämplorna ha fyllts ut till fulla cirklar, antikverat bläck har använts o.s.v. Kunskapen om isländska portosatser har dock varit så bristfällig att man i de flesta fall kan avgöra om brevet är helt äkta.

Av falska stämplor märks egentligen endast HRAUNGERÐI. Den äkta stämpeln har bokstäver och siffror i antikva stil, den falska har bokstäver i antikva men siffror i grotesk stil. Datum i den falska stämpeln är i regel 7/8, men den förekommer (sällsynt) med annat datum. Denna falska stämpel har använts fram till och med Í GILDI.

Förutom rena förfalskningar av Í GILDI finns påtryck med originalklichéer, gjorda av personer, som på fritiden hade tillgång till tryckeriet och där tillverkade allt vad filatelistisk fantasi kunde uppbringa. Omvända, dubbla och omvända d:o, röda och svarta, rättvända röda på det ena och omvända svarta på grannmärket, förskjutna och sneda. Som nämnts, alla åtta tryckförfarandena är kända och allt som ligger utom dessa, anser vi suspekta.

Alltingsmärkena erbjöds Ísland som gåva av en organisation i Wien, "Íslandsvännerna". Denna åtog sig att bekosta tryckning av märkena till Alltingets 1000-årsjubileum. Íslandska postverket skulle få 300 000 av varje lågvalör och 17 000 av de högsta valörena. Mellanliggande valörer i fallande upplaga ju högre valören var. den verkliga tryckupplagan blev dock 1 000 00 mer än varje märkes bestämda upplaga. Den överenskomna upplagan sändes till Ísland, resten började "Íslandsvännerna" prångla ut. De blev dock relativt snart upptäckta och vad som fanns kvar drogs in och förstördes. Tyvärr finns inga uppgifter om det utprånglade antalet, men det torde vara relativt små kvantiteter. Nuvarande marknadspris torde vara fullt berättigat för dessa populära, vackra märken. Av Alltingsmärkena finns en massa provtryck, färgavdrag, originalprov med mera som alla tills vidare skall ses med en viss eftertänksamhet. Frågan är om man någonsin kommer att få fullständigt redogjort för allt som hänt med Íslands verkligt populära storserie.

De märken som påtrycktes till tjänstemärken har dock den upplaga som katalogerna anger. Övertrycken gjordes i Ísland och ingenting har ännu framkommit om att de skulle finnas förfalskade eller ha större upplaga än den kända. Enligt vår åsikt, ett av Íslands bättre objekt.

Av **modernare** förfalskade märken märks "juvelerare Licht's" falska 10 kr. - påtryck. De är mycket sällsynta. Hópflug Ítala-märkena varnas för i många kataloger för falska påtryck. Detta torde dock vara fel. Efter stöld från íslandska postverket i början av 1930-talet, kom en del av dessa märken ut på marknaden, vilket gav upphov till ryktet om att de förfalskats. Fel — såvitt vi vet idag.

Förutom ovanstående riktiga förfalskningar finns, som beträffande andra länders dyrare märken, försök att göra om märkena till något som de inte var från början. Oregelbundenheten vid tandningen av Íslands tidiga märken har fresta många till att klippa av tänderna för att framställa märket som ett dyrare otandat. Omtandningar förekommer naturligtvis också. Framförallt har den grovtandade tjänste-fyra-skillingen utsatts för försök att omvandlas till den betydligt dyrare fintandade. Omvänt har den fintandade ordinarie fyrskillingen försökts göras om till en grovtandad. Ävenså den grovtandade 16-skillingen till en fintandad. Reparationer av alla slag (helt nya baksidor och dylikt) förekommer även på Íslands dyrare frimärken.

Samlare av klassiskt material måste se upp, men detta gäller ju också alla andra länders frimärken.

Detta är en av de allra lättaste förfalskningarna att upptäcka!

Ser du felet??

Nytt Balbo-brev

Allt som oftast dyker de upp på auktionerna, Balbo-breven, för de flesta av oss bara något att drömma om! Men någon måste uppenbarligen ha kapitalet som behövs och pristendensen de senaste åren är stigande. Ta till exempel brev nr 280 på Postiljonens mars-auktion. Utropspriset var 1 500 € (cirka 12 500 skr), men slutpriset blev så högt som 2 800 € (cirka 23 300 skr). Till detta skall läggas 20% provision så att slutsumman blir nästan 28 000 skr.

Det brevet hade vi redan i vårt arkiv över Balbo-breven.

Ett nytt brev däremot, nr 167, ropades ut på Stanley Gibbons auktion den 16 – 17 mars, men här var utropspriset satt till 2 500 – 2 700 £, alltså mellan 34 000 – 37 000 skr och till det priset skulle det förvåna mig om det verkligen såldes. Läger man till 20% provision på 34 000 så blir det nästan 41 000 och då är nog toppen nådd för brev som man för bara några år sedan kunde ropa in för mellan 10 000 och 15 000 skr.

En fin färgbild på nämnda brev pryder i alla fall numera vårt arkiv över kända brev, som numera omfattar 123 av de ursprungliga 298.

Lokala portosatser inom Reykjavík

Från Þór Þorsteins har jag fått ett intressant mail som handlar om de lokala portosatserna runt förra sekelskiftet inom Reykjavík. **Þór skriver:**

Vi har, sedan en tid tillbaka, känt till att lokala portosatser existerade inom Reykjavík från de tidiga åren på 1900-talet, men aldrig funnit något konkret, skriftligt bevis på detta. Då plötsligt, i en bunt med gamla dokument i ett av våra muséer, hittades ett skrivet meddelande från postmästaren i Reykjavík, Sigurður Briem, daterat den 24 januari 1900, där han informerar om nya, lokala portosatser inom Reykjavík enligt nedan:

<i>Vanliga brev upp till 3 kvint</i>	<i>4 aur.</i>
<i>" mellan 3 – 25 kvint</i>	<i>8 "</i>
<i>" " 25 – 50 kvint</i>	<i>12 "</i>
<i>Trycksaker och Korsband</i>	<i>3 aur. per 20 kvint</i>
<i>Paket</i>	<i>5 aur per pund</i>
<i>Rek-avgift</i>	<i>samma som tidigare (16 aur.)</i>
<i>Inga lokala brevkort existerade</i>	
<i>För <u>ej frankerade</u> brev och korsband debiteras dubbla portot</i>	
<i>Endast vanliga brev bärs ut till mottagare inom staden</i>	

Detta avslutar de tidigare tveksamheter vi haft i denna fråga. Hälsningar Þór.

Dr. Arno Debo avliden

Från våra danska vänner har inkommit uppgift om att vår medlem nr 432, den tyske Bundesprüferen, Arno Debo, avlidit den 17 mars i år. Dr Debo, som han föredrog att kalla sig, var född den 17 april 1921 och skulle alltså snart ha fyllt 80 år.

Dr. Debo valdes in i föreningen 17/1 1976 och har under årens gång försett oss med en myckenhet upplysningar om isländska förfalskningar, något som han kom i beröring med som Prüfer. På senare år har han även varit vårt öga på kontinenten när det gällt att upptäcka ”nya Balbo-brev”, som han funnit i utländska auktionskataloger.

En stor filatelist har gått ur tiden och vi lyser frid över hans minne!

sekr.

Minnen från The Stamp Show 2000 i London

Varför i all världen åker man till London i den ljuvliga månaden maj, när man i stället kan vara hemma och spela golf? Ja den frågan är befogad, men för min egen del så var det i första hand för att besöka The Stamp Show 2000, min tredje världsutställning i rad i London. Det började 1980 då ett ganska stort gäng från Sollentuna FK åkte ner per flyg, fortsatte 1990 då tre tappra bilade ner, bara det ett äventyr i vänstertrafikens London och slutligen nyligen då 7 islandssamlare tog skuttet med en väldig DC 10:a.

Årtes upplaga av världsutställningen ägde rum i samma lokaler som utställningen 1980, men denna gång var "Earls Court", som från början var en järnvägsstation, betydligt mer uppiffad och dessutom användes denna gång hela lokalen, vilket gjorde att det fanns gott om plats både för utställningsramar och handlarstånd. Detta bidrog i sin tur till att det aldrig, förutom på lördagen, såg ut att vara mycket folk inne i utställningshallen. 1980 däremot, var det trångt och stökigt och på den tiden kunde också rökarna husera fritt i lokalen så luften var ofta ganska tät och osund. Som utställningshall för frimärken är numera Earls Court alldeles utmärkt.

Söndag

Samling ute på Arlanda på eftermiddagen, dit även de två från "Feskeläget" influgna, ordföranden och fisk-samlaren, hade infunnit sig. Planet, som var av modell större, avgick i någorlunda utsatt tid och resan gick helt planenligt. Dock må klankas på den påvra trakteringen ombord, en minikopp kaffe samt en liten torr kaka var allt som bjöds på planet. Sålunda utsvultna anlände vi till Stansted, där den vanliga, tidsödande uttransiteringen påbörjades. Äntligen framme vid hotellet formligen kastades väskorna in på rummen och en vild jakt på något att äta påbörjades. Då klockan börjat närma sig 12-slaget var förstået det mesta stängt. Slutligen hittades dock en hamburgerrestaurang som höll på att stänga. Efter mild övertalning lyckades vi alla fall få några hamburgare, dessa kladdiga företeelser, vilka intogs sittande på en bänk mitt emot Paddingtons järnvägsstation.

Måndag

Alla tidigt uppe för att vara på utställningen då den öppnade. De i förväg inhandlade biljettpassen som bestod av ett frimärksblock med tilltryckt text "The Stamp Show 2000", öppnade alla portar och vi slank elegant förbi de långa köerna.

Det var inte utan en viss nervositet som den stora jakten på "det stora fyndet" bland de drygt 100 handlarna påbörjades. Aber nix! Några sådana kunde inte omedelbart återfinnas! De flesta handlarna bara skakade på huvudet när Island nämndes och sa "sorry we only stock GB". Men skam den som ger sig. Rad efter rad av handlare avverkades minutiöst och planmässigt och slutligen, sent på eftermiddagen, blev det napp, dels hos en tysk handlare som framt svarade, "Of course we have everything", dels hos en engelsman som mer på engelskt manér, lugnt plockade fram en rad rariteter, som man minsann inte ser så ofta. Priserna var naturligtvis därefter och inte ens "den stränge" lyckades pruta ett endaste pund. Objekten var dock av den klassen att man fick bita i det sura äpplet och "slanta av".

Tisdag

Än en dag på utställningen för att kolla upp att ingen handlare "glömts bort", samtidigt som genomgången av de utställda samlingarna påbörjades. Här fanns 5 000 ramar, alla späckade med fina samlingar. Utställningen var våldsamt överbokad, inte mindre än 9 000 ramar var anmälda så att utställningsledningen hade kunna välja och vraka för att få med det bästa av det bästa. En enda isländsk samling hade gått igenom detta nålsöga. En men ett lejon!!, Indridi Palssons förnämliga samling "Iceland Postal Service 1836 - 1902", som bara blir bättre och bättre. Nu med inte mindre än fyra skillingbrev från den isländska tiden och två från den danska. Dessutom mängder av vackra brev och ovanliga stämplat.

Onsdag

Även onsdagen gick åt till att studera samlingar. På eftermiddagen dock ett besök hos Skandianvian Collectors Club där många intressanta föredrag avhölls.

På världsutställningar av den här digniteten hittar man de mest underliga samlingsområden med de mest förunderliga brev representerade! Eller vad sägs om en samling desinficerade brev från Italiens småstater? Samlingen började med ett brev från Venedig redan 1497 och slutade 1856. Allt förfilateli, och inte ett enda frimärke. Metoden att desinficera brev var från början med vinäger, sedermera med rök. Hur det här med vinäger gick till kunde jag inte finna någon förklaring till i samlingens förord, men man kan väl knappast ha doppat brevet i vätskan. Kanske någon av Rapports kunniga läsare kan ge en förklaring? Detta bara en av många märkliga samlingar. Ågaren i fråga erhöi i alla fall Stor Vermeil för sitt besvär.

Man tycker sig också kunna märka att samlingsområdet posthistoria tar allt större del av utställningslokalerna, borta är till stor del de tråkiga plåtningarna av helark av t. ex Danmark nr 1 som var så vanliga för 10 - 15 år sedan

Torsdag

Dagen ägnades åt shopping samt besök hos handlarna på "Strand". Inga fynd gjordes dock, men pubarna i området besöktes flitigt.

Fredag

Skaran splittrades. Några besökte en antikmässa någonstans i östra London, någon besökte Greenwich för att kunna trampa på nollmeridianen, ", två nollor på samma ställe" som han själv uttryckte sig.

Då min häg varken står till gamla antikviteter, som man föresten själv börjar att bli, eller att trampa på meridianer, beslöt jag att fara ut till "Kew Garden" för att åter få se all blomprakten därute. Tyvärr hade jag inte vädergudarna på min sida och väl framme i Kew började det att duggregna, ett regn som sedermera blev allt ymmigare. Men de stora glashusen i Kew kunde jag dock besöka och i ett av dem, det med näckrosorna, räknade

jag till inte mindre än 13 olika arter i blom av de 32 kända av den sköna Nymphaea. Bara det var värt besöket på Kew. Det var också på en bänk i Kew, under ett tak uppburet av 4 bastanta kolonner, som merparten av denna skröna tillkommit. Därifrån hade jag en grann utsikt över en gräsmatta, så där engelsk grön, med betande gäss och några vackra pinjer i bakgrunden.

Men Kew har mycket att bjuda på även när det regnar. Inne i de väldiga glashusen i Wiktorinask stil, ett av dem hela 180 m långt och med 4 880 kvm. odlingsyta. Allt uppburet av gamla gjutjärnskonstruktioner med utsirningar och krusiduller en masse. Det äldsta av dessa hus byggdes redan 1840 och är alltså i bruk. Det största trädet där inne, tillika världens största i glashus är en honungspalm från Chile. 1985 var trädet 18 m högt och beräknades väga 54 ton, så det är praktiga doningar som växer här.

En fördel med att det regnar när man befinner sig på Kew är att man besöker just glashusen som annars lätt glöms bort. Nu fick jag tillfälle att bese "Princess of Wales Conservatory" en ganska ny, modernt designad glasbyggnad som jag inte tror fanns där när jag senast, för 10 – 15 år sedan, besökte Kew. Här fanns en mängd olika miljöer, från torra öknar med mängder av kaktusar, dessa taggiga monster som producerar de skönaste blommor, av vilka det här fanns ett överflöd, till våta regnskogar med otaliga orkidéer, dessa blomvärldens mest älskade och omskrivna, med de mest fantastiska former och färgkombinationer. Ni får här ursäkta att jag frångår frimärkssamlandet å det grövsta, men den som inte passar på att besöka Kew när han är i London begår ett stort misstag, antingen det regnar eller ej och de 5 £ i entré är värda varenda penny.

Lördag

Efter en stadig frukost i hotellets utmärkta matsal ställdes kosan till en handlarmässa, nere vid Themsen nära Charing Cross, som vi besökte 1996. Den gången fanns det en hel del Island där, denna gång nästan ingenting. Väl ute igen tog vi en promenad ner till Themsen för att titta på Londons, som det heter "tillfälliga" nya landmärke, jättehjulet London Eye" på andra sidan floden. En ganska fasansfull konstruktion som likt en jättespindel reser sig högt över den omgivande bebyggelsen och får Big Ben och the Houses of Parliament på andra sidan floden att krympa i storlek. Vi får, för Londons del, hoppas att det inte, liksom Eiffeltornet i Paris, blir en bestående del av stadsbilden. Det hela är, i princip, ett jättestort Pariserhjul som roterar mycket sakta. En tur = ett varv, tar ca. en timma och man står inne i något som ser ut som en glascylinder. Utsikten är naturligtvis enorm, men som sagt, jag vill inte se det där igen om jag kommer till London igen, det passar liksom inte in i den övriga stadsbilden.

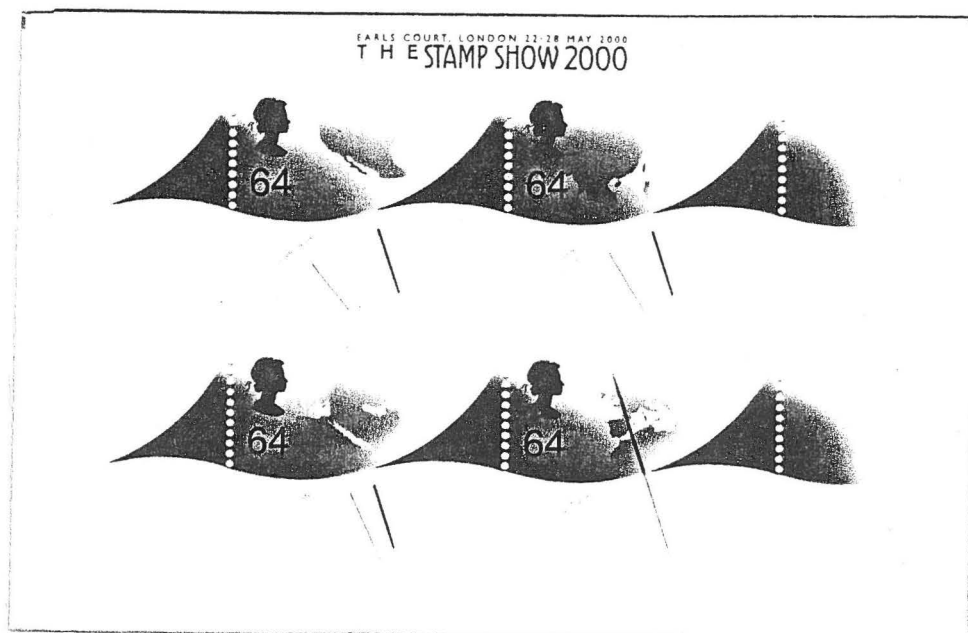
Efter detta inlägg i debatten för vi ut till "The Dome", en glob-liknande byggnad på det gamla Docklands. Något besök inne i globen blev det dock inte denna gång då dels entrén var hela 20 £, (280 kr) dels bör man vid ett besök, ha en dag på sig för att hinna se allt som finns där inne. Resan ställdes därför ånyo till The Stamp Show, denna gång för att kolla upp medaljfördelningen som redovisades redan på morgonen. Här kan nämnas att den tidigare nämnda Indridi Palssons samling belönades med 91 poäng och guldmedalj.

På kvällen intog så en god och närande middag på en grekisk restaurang i närheten av hotellet.

Söndag

Tidig väckning för utcheckning från hotellet. Färden ställdes nu till "The Blomsbury Postcard Fair" där en mängd handlare med vykort håller till. Här gjordes faktisk en del fynd av olika slag. Efter detta ett snabbt besök på British Museum, där de enorma samlingarna av framför allt egyptiska föremål väckte beundran. Så tillbaka till hotellet där vi skulle hämtas kl. 18.00. Eftersom vi hade gott om tid tog vi bussen. Det skulle vi inte ha gjort! Av någon underlig anledning hade just denna dag Oxford Street stängts av och både bussar och övrig trafik dirigerades om via smågator med påföljande trafikchaos som följd. Nåja vi kom fram och hann, visa av nerresans dåliga traktering på flygplanet, till och med få i oss en matbit innan färden till Stansted påbörjades. Kl 22.15 då planet lyfte var det kolmörkt i London och staden bredde gnistrande ut sig under oss. Kl. 02.30 då jag ställde in bilen i garaget i Vällingby grydde dagen och en koltrast provade några tidiga flöjtningar från en trädtopp. Resan till London denna gång var till ända.

sekr.

Det silverrå blocket som fungerade som pass och inträdesbiljett alla dagar på utställningen.

Något för Militärpostsamlare

Läser man vår medlemsmatrikel nogga kan man inte undgå att uppmärksamma att det finns en hel del militärpostsamlare i föreningen

Inget vore mig därför mer fjärran än att förmena denna så kunnskapstörstande medlemskader de allra senaste rönen inom den militära forskningen, nämligen de som genom de senaste årens ovedersägliga välsignelse E-mailen, häromdagen damp ner i datorn.

Håll alltså tillgodo med arméns senaste definition av en ko!

En ko är en helautomatisk mjölkproduktionsmaskin.

Den är inslagen i ofärgat läder och monterad på fyra vertikala, rörliga stöd, ett i varje hörn.

Framdelen innehåller:

1. Klipnings och malningsmekanism.
2. Ljussensorer
3. Luftintag och utblås.
4. Murbräcka.
5. Mistlur.

Bakändan innehåller:

- 1 Avfallsspridningsapparat.
- 2 Automatisk flugsmälla.

Mittdelen innehåller:

En hydrokemisk omvandlingsanläggning. Denna innefattar fyra jäsnings och lagringsbehållare, ett integrerat nätverk som är kopplat till den bakre spridnings-enheten.

Kortfattat är de extremt synliga dragen:

2 tittare, 2 hakare, 4 stå-uppare, 4 häng-nerare och en vift-vift

Vad nu detta har med isländsk filateli att göra är upp till var och en att försöka förstå! Men för våra "militärer" är allt säkert klart som korvspad.

Visste du föresten att kossor är miljösvin!

Jo så här ligger det till: Den i tidigare avsnitt nämnda hydrokemiska omvandlingsanläggningen producerar mängder av metan, en gas som ur miljösynpunkt är lika farlig som koldioxid.

En normalstor kossa producerar således per dag, via rapningar, ungefär lika mycket metangas som ryms i ett badkar. Om man lägger ihop gasen från alla rapningar som kossorna i Sverige producerar på en dag skulle man kunna fylla en Zeppelinare av Hindenburgs storlek. Graf Zeppelin var visserligen större än Hindenburg, men låt oss säga att två dagars metangasproduktion via rapningar från våra kossor, lätt hade kunnat fylla Graf Zeppelin när den besökte Reykjavík 1930, men på den tiden var det nog ingen som kände till kossornas förträfflighet inom området. Där fick jag i alla fall med något filatelistiskt på denna i övrigt så kossinriktade sida. Men var fortsättningsvis försiktig om du i sommar nalkas en kossa med en cigarett i mungipan! Det kan smälla!!

sekr.

Clarenville funnet

Den minnesgode läsaren av Rapporten kanske drar sig till minnes min lilla skröna i Rapport nr 81, december 1990 där jag fantiserade ihop en historia om det Hópflug-brev som en av Balbos piloter själv hade burit med sig på överfärden och som ligger utanför de ursprungliga 298 breven.

Brevet i fråga hade på baksidan en mystisk, fyrkantig stämpel "POST OFFICE CLARENVILLE", som inte finns med på något av de officiella breven och härstammar från en stad som jag då inte kunde återfinna på Canada-kartan.

En som inte kunnat glömma det här brevet är Göteborgsklubbens kassör, Lennart Engström, och häromdagen ramlade det ner ett E mail i datorn där Lennart beskriver hur man hittar Clarenville på kartan.

Lennart skriver:

Tack för senast! Det var trevligt att träffas på mötet!

Nu skall jag försöka klara ut detta med Balbo-brevet. Jag hade ju läst Dina "Funderingar kring ett Balbo-brev", vilka Du skrev om i rapport nr 81. Det måste ligga mycket i Dina funderingar. Jag har tydligen en väldigt bra Atlas, för jag har kunnat konstatera följande:

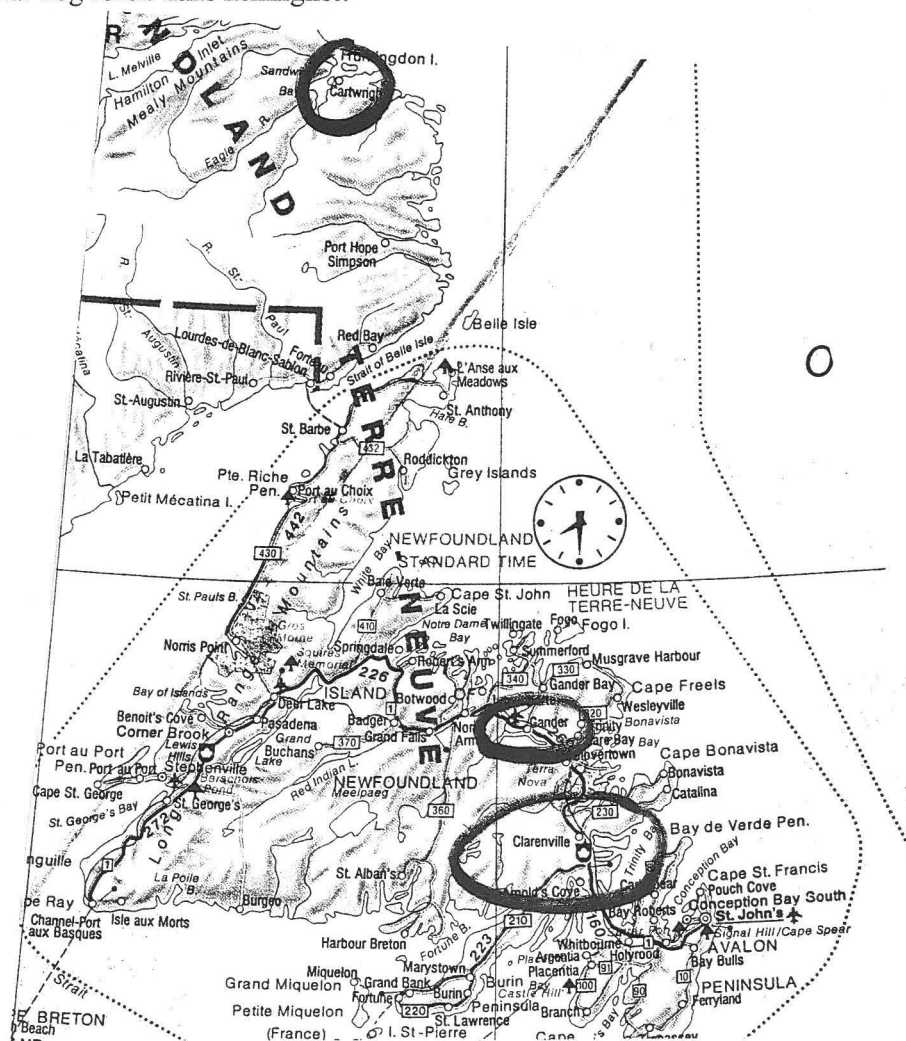
Som Du vet landade eskadern först i Cartright i Labrador. Flyger man sedan ungefär 60 svenska landmil rakt söderut, så hamnar man på den mycket betydelsefulla flygplatsen GANDER på New Foundland (Jag mellanlandade där en gång med propellerflyg i slutet av juni 1961)

Genom Ganders samhälle går en enda STOR bilväg. Åker man denna c:a 15 mil söderut, hamnar man i ett samhälle som heter "CLARENVILLE"!!! Detta samhälle har säkert ett eget postkontor eftersom antalet innevånare 1980 var c:a 3 000.

Så Din teori är trolig.

Tack vare Lennarts beskrivning har numera även jag lyckats hitta Clarenville på den fina karta som jag fick på den Canadensiska ambassaden här i Stockholm i samband med att jag skrev ner mina funderingar, Men inte ens där kunde man då tala om var Clarenville låg.

Tack Lennart för ett fint detektivarbete och roligt att ytterligare ett mysterium med Balbo-breven lösts, även om det tog drygt 10 år. Men hur kapten Miglia burit sig åt för att kunna stämpla sitt brev i Clarenville, lär nog förbli hans hemlighet! sekr.

Hva er rett portotakst?

Enkelt, sier du kanskje. Kjøp Brian Flacks utmerkede bok og les!

Vel og bra, men grunnen til spørsmålet mitt er at jeg i det siste har latt meg forbause over en hel masse brev, postalt brukt og alt i orden, som er enten over- eller underfrankerte.

Jeg kjøpte for en tid siden en bunke med brev, hovedsakelig fra 1950 og -60-tallet, og forbausende mange av dem hadde "feil" frankering. Eksempler på dette finner du nedenfor.

Det virker på meg som om islandske brevskrivere og ikke minst postvesen tar (tok) svært lett på dette med hva det koster å sende brev. Jeg har funnet mange brev som er klart underfrankert, men som det tydeligvis ikke er blitt reagert over. Her i Norge ville slike forsendelser umiddelbart blitt ilagt straffeporto.

På meg virker det som om islendinger bruker (eller brukte, på denne tiden) de frimerkene som var for hånden, og lot det stå til.

Jeg er klar over at det var spesielle portotakster for julebrev, trykksaker og lignende, men portoen er likevel ofte helt "borti tåkeheimen".

Så er spørsmålet: Hvis konklusjonen min er riktig, skal vi som samler brev med "rett" portotakst godta under- og overfrankerte brev, eller skal brevene alltid ha påsatt frimerker alldeles etter boka? Skal vi overhodet bry oss om at et brev har "feil" porto hvis det åpenbart er et ekte, postgått brev?

Ta pennen fatt, kjære Rapportlesere, jeg vil ha reaksjoner på det jeg skriver!

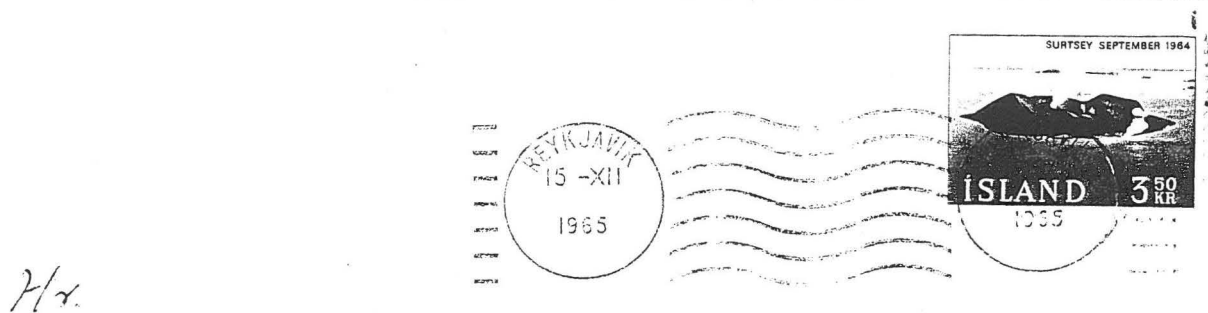
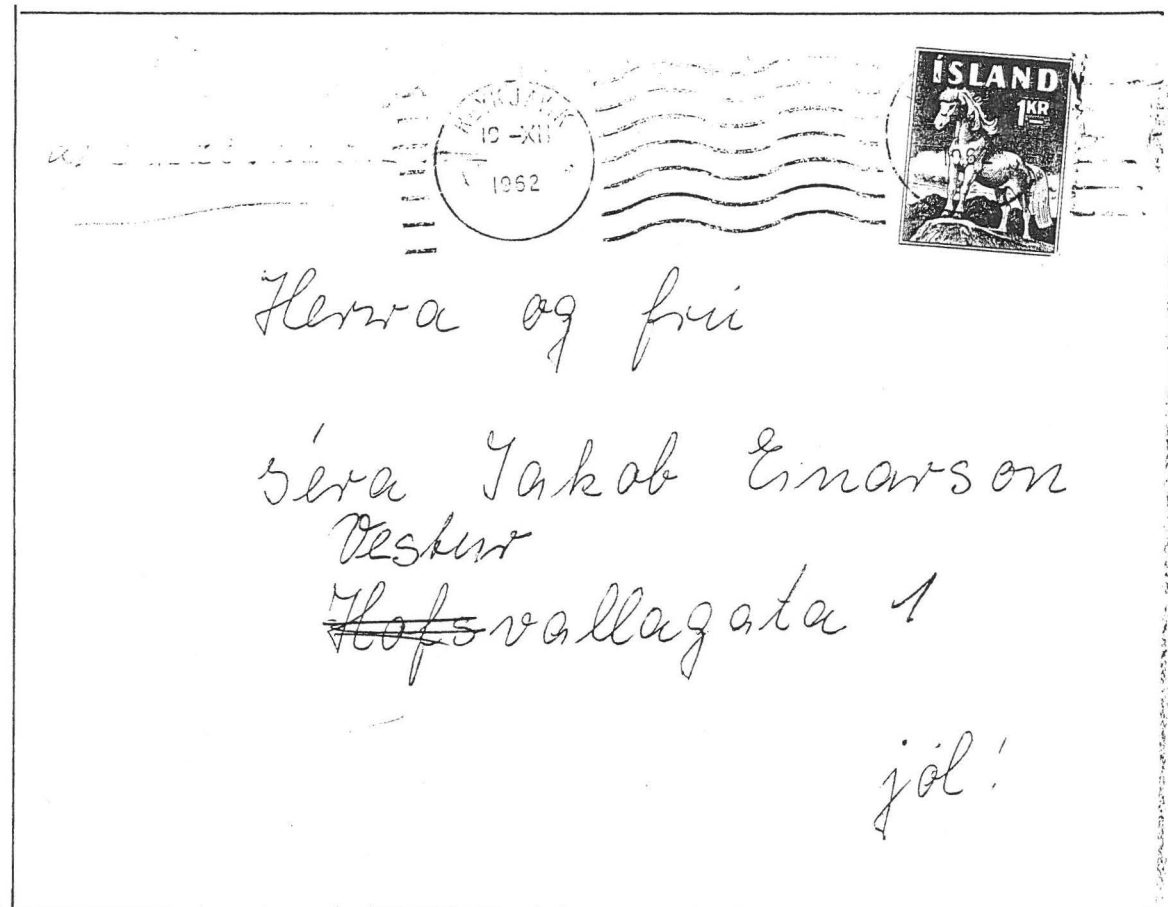
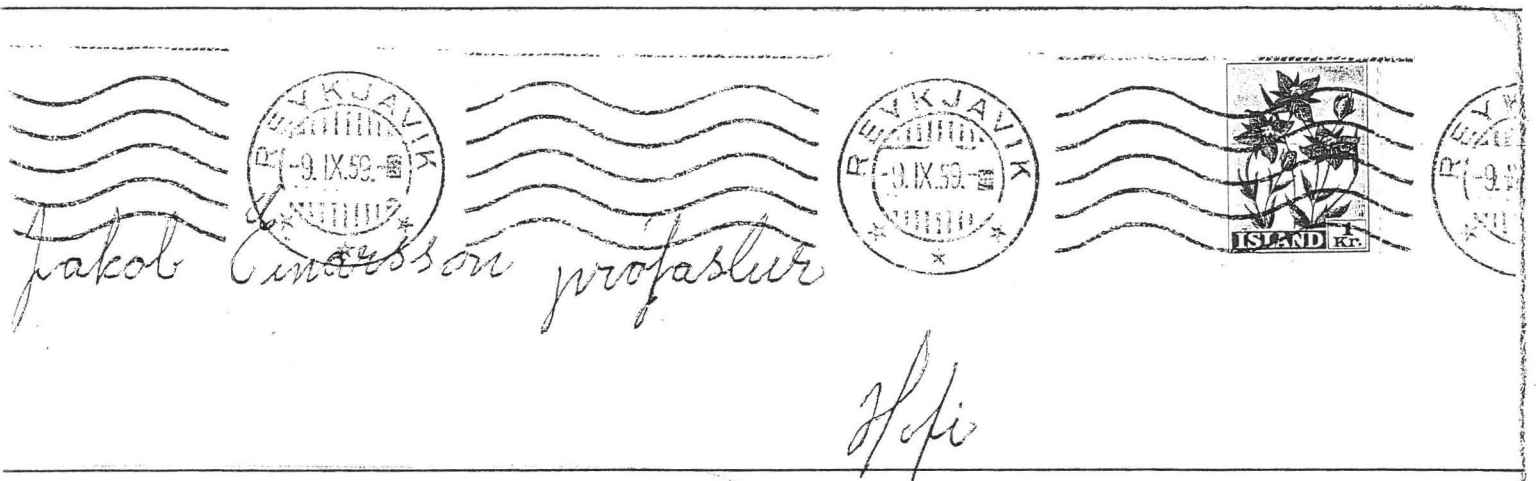
Eivind.

Ovanstående brev har vi fått från vår frågweise norrman Eivind Kolstad, som tar upp något som vi på senare år mer och mer fått leva med, nämligen det att det åsatta portot på våra brev inte stämmer med portotabellerna och att de ej heller lösenbelagts när de är underfrankerade, förmodligen därför att en sådan åtgärd skulle kosta postverket långt mer än vad man får in i lösenavgift.

Jag har, av egen erfarenhet, jag är nämligen medlem i "Klippska klubben", en samling lätt bedagade gentlemän och damer som varje onsdag träffas på Ersta Diakonissanstalt här i Stockholm och där klipper frimärken, sorterar brev och samlingar m.m. som inlämnats till de fromma diakonissorna från tidningar och dödsbon. Speciellt på de moderna brev som kommer in från korsordstävlingar och liknade, kan man se att det går att frankera med i stort sett vad som helst som liknar ett frimärke. Här förekommer välgörenhetsmärken av olika slag, etiketter, egenhändigt ritade gubbar och gud vet vad, men man kan också se att grovt underfrankerade brev går igenom postens nålsögon. Att de moderna postsorteringsmaskinerna inte ser någon skillnad är ju förståeligt, men någonstans på vägen borde väl det mänskliga ögat reagera. Förmodligen har dock detta öga order om att strunta i det hela. Av kostnadsskäl!??

En annan sak som man uppmärksammar när man sorterar all denna, i säckar inkommande, post är hur stor del av den som över huvud taget inte stämplat. Jag skulle tro att cirka 10% av all denna post är ostämplat och att frimärkena i princip kan återanvändas, ett nog så modernt förfarande, men sett ur postens synvinkel, ett ganska dyrbart nöje. Man kan ju dra parallellen för några jular sedan då knappast några julkort stämplades och då många av dessa julfrimärken användes julen därpå.

sekr.

Här visas några brev som illustrerar Eivinds artikel på föregående sida. Samtliga är underfrankerade, 2 av dem ganska grovt.

Jag har av utrymmesskäl varit tvungen att beskära 2 a breven, men man kan ändå, med hjälp av Brian Flacks utmärkta portotabellhandbok, se att portot på det övre brevet skulle ha varit 2.25, på mittbrevet 3.50 och på det undre brevet 4.50

Dansk Ostindien Vad är det?

Vi har nu kommit fram till år 1732 i vår historia om det fjärran Dansk Ostindien! I förra numret berättades om hur det gick allt sämre för våra danska vänner i Tranquebar och att styrelsen i København till slut inte såg någon annan utväg än att upplösa Det Ostindiske Kompagni och att kungen i fortsättningen skulle ta över både Kompaniet och fästningen Dansborg.

Men ändock brann lågan om stora vinster i Danmark och på något sätt lyckades man i København skapa ett embryo till ett nytt Kompani, så att år 1729 två nya fartyg kunde sändas ut till kolonin. Resultatet blev tydligen lovande och de följdes 1730 av ytterligare 3 fartyg.

Några brev från den här perioden har jag inte lyckats finna. De börjar dyka upp först i slutet av 1700-talet. Vi får alltså även fortsättningsvis nöja oss med teckningar ur boken "Fjernt fra Danmark".

sekr.

Det Danske Asiatiske Kompagni

I april 1732 fick så "Det Danske Asiatiske Kompagni" sina handelsrättigheter.

Då det nya kompaniet bildades bestod Tranquebar, förutom fästningen Dansborg, av en murosomgärdad stad med ca. 3 000 innevånare. Det omland som lydde under Tranquebar är svårbestämt, men torde ha varit ungefär 8 km. i nord – sydlig riktning och 4 km. i ost – västlig. Fyra femtedelar av stadens befolkning var hinduer eller muslimer, endast ett 50-tal var danskar. Resten av den kristna befolkningen var av blandat ursprung, de flesta portugiser. Inom murarna fanns 2 kyrkor, en moské och inte mindre än 12 pagoder. Normalt, under icke depressionstider, skulle det finnas 17 danska tjänstemän samt en garnission om 85 man, 4 officerare, 7 artillerister, 12 underofficerare och ca. 50 man, samt 10 – 15 man i reserv. Antalet danskar varierade dock avsevärt under de olika perioderna. Tranquebar hade två huvud-inkomster, dels skatter från de omkringliggande landområdena, dels tull på handeln. Men underhållet av stadens byggnader och stadsmur kostade stora pengar och Tranquebar var nästan alltid på ekonomiskt obestånd under 1720-talet.

Så var alltså läget, när hovet och andra höga ämbetsmän hemma i Danmark nu aktivt satsade på att stimulera kolonialhandeln. Kronprinsen, sedermera kung Christian VI, stod som fadder åt projektet.

Man beslöt nu att använda Tranquebar som mellanstation för handeln med Kina, vars produkter, te, porslin och siden var mycket eftertraktade i Europa. Problemet var att finna någon som kände till förhållandena och hade kontakter där borta. Till slut fann man i Antwerpen en holländare som var villig att hjälpa till. I oktober 1730 lättade tre fartyg ankar från Köpenhamn och styrde mot Tranquebar, dit de beräknades anlända efter 6 månader. Den fortsatta resan till Kina skulle ta ytterligare 3 månader.

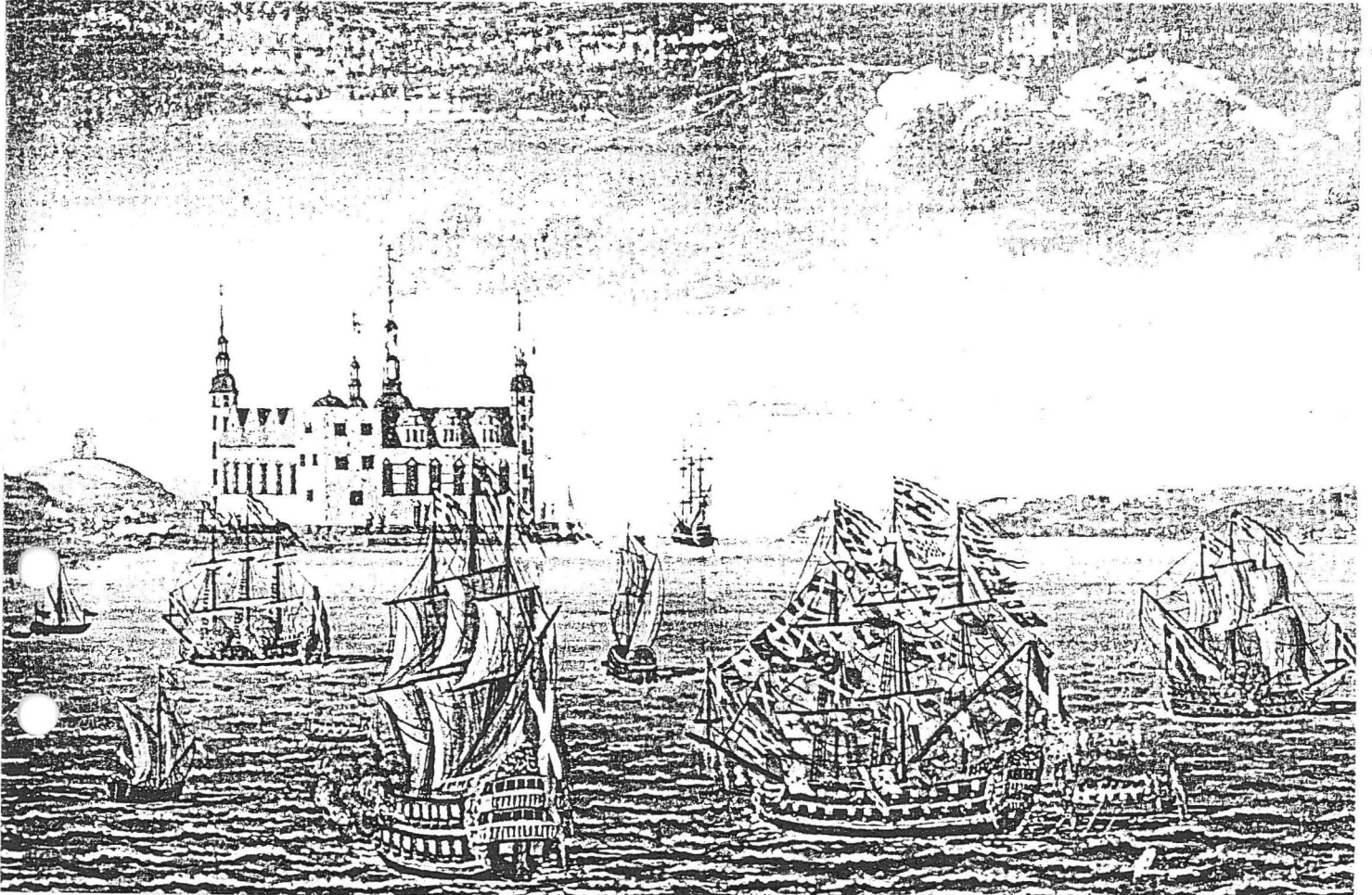
I slutet av 1730 inlöpte dock ett meddelande om att ett av skeppen förlit vid Irlands nordkust och att endast ca. 30 % av lasten kunnat bärgas. En process mot försäkringsbolaget i London inleddes, men kunde inte fullföljas förrän 1740.

I början av 1731, innan man ännu fått några rapporter om de övriga fartygens vidare öden, utsändes så ytterligare två skepp. Men även denna gång hade man otur. Ett av dem drev ur kurs i en storm och måste söka nödhamn i Bergen, där det blev liggande till september.

År 1732 bildades Det Danske Asiatiske Kompagni och beslöts dess rättigheter att i Asien bedriva handel i 40 år.

Kompaniet rätt och skyldigheter bestämdes enligt följande;

"Det Danske Asiatiske Kompagni erhåller fästningen Dansborg och staden Tranquebar för att där bedriva handel. Framledes rätt att anlägga fästningar och loger, där enighet därom kan nås med indiska furstar. Rätt till att försvara sig mot andra europeiska makter, men inte att utan kungens order angripa dem. Kungen lovar att stötta och hjälpa Kompaniet med att i krigstider konvojera dess fartyg, samt att bistå med sjöpass och nödiga kreditiver. Dessutom erhåller Kompaniet vissa tullåttnader och ekonomiska privilegier i form av monopol på

Ostindienfarare utanför Kronoborgs slott vid Helsingør.

I Jesu Namn!

Journal Förd av Skibet Grev Laurwig, som gaa Quid
 Søndag, 20. Octoberet fra Lissabon til Tranquebar: Ostindien
 og its fra sid Jern igjen, begyndt den 20 October 1725.

Skibets Bemanding	B. Plam.	---	56 Mand.
Skibet Byggaarsk	Jaske	---	13 1/2 St. Hollandsk
	Jan	---	12 1/2 St. Pitts.
Skibets Rugh og Arm	Rugh	---	90 St. Hollandsk
	Arme	---	
Skibet stannet 18 Canoner og 2 Falsnetter			

Friedrich Zimmer

I Jesu namn går Ostindisk Kompagnis "GREV LAUDRUP" under sejl fra København den 20 oktober 1725 – reisen til Tranquebar kan, om Gud vil, gøres på seks måneder.

Ur Grev Laudrups journal, förd av kadett Fridrich Zimmer, innehållande upplysningar om bemanning, skeppets ändamål och beväpning.

Fartyget återvände helskinnat till København den 5 juli 1727.

handeln med Asien. I gengäld lovar Kompaniet att återupprätta handeln i Asien samt att underhålla och bemanna Dansborg och förpliktigar sig att efter de 40 årens utgång, avstå alla områden och rättigheter mot rimlig ersättning för nybyggnader och förbättringar”.

I Tranquebar, där man under många år lyckats med konststycket att klara sig själva utan någon hjälp från hemlandet, uppfattades inte de nya signalerna särskilt positivt. Här kom plötsligt från Danmark nya order som kullkastade gamla sedvänjor och rutiner. Man hade i Tranquebar fört en ganska behaglig tillvaro under de gågna åren. Men trodde man verkligen hemma i Danmark att man helt plötsligt kunde återuppta handelsförbindelser som kanske varit avbrutna i 20 år för att snabbt fylla de anlända skeppen med attraktiva returlaster? Så gick det nu inte till i Ostasien. Trodde man att det i Tranquebar fanns stora lager av kryddor och andra dyrbarheter som bara låg och väntade på danska fartyg, och trodde man att de penninglystna indiska furstarna utan vidare skulle låta danskarna öppna nya loger på sina territorium. De danska tjänstemännen skulle heller inte få idka handel för egen del, något som mottogs med stor bitterhet. Det var ju ändå tack vare den man kunde överleva. Inte heller slavhandel fick bedrivas, men med det förbehållet, ”att om detta skulle vara särskilt lönsamt”, skulle hela vinsten tillfalla Kompaniet. Trots oro och protester föll dock de danska tjänstemännen till föga. De nya ordena måste följas, något annat alternativ fanns ju inte och den 1 augusti 1733 överläts kommandot till Paul Kirck Planck. Denne tillhörde en gammal Tranquebar-familj och hade bott hela sitt liv i Tranquebar, där han nu 43 år gammal, blev överhuvud. Det är dock ovisst om Planck ville ha befattningen och han meddelade att han helst avstod. De tillsända instruktionerna skrev han under med förbehåll för vissa punkter och meddelade att, om han nu skulle upphöra med all egen handel, så måste han få en lön som han kunde leva på.

Planck köpte nu den så kallade ”Kommendantens gård” som Kompaniet ville sälja för att spara pengar och flyttade in i den trots att Kompaniet ville att han skulle bo på Dansborg. Kommendanten fick nu titeln Guvernör och förpliktigades att försvara Dansborg och Tranquebar. Det inpräntades också att kolonin inte fick ge någon anledning till stridigheter med indiska furstar eller med andra europeiska nationer. Såväl Planck som hans efterträdare på guvernörsposten, bröderna Ivar och Hans Bonsach efterlevde till fullo dessa föreskrifter.

Tranquebar var 1732 i starkt förfall. Framför allt från sjösidan, där se starka bränningarna underminerat Dansborgs grundmurar, så att staden där låg öppen för anfall. Ej heller kravet på att stadens garnission skulle bestå av minst 50 européer kunde upprätthållas. År 1739 kunde guvernören meddela att Tranquebars militära enheter huvudsakligen bestod av svarta. Staden gav dock under åren 1733 – 1741 ett överskott på mellan 500 – 7 000 rd. och reparationer utfördes kontinuerligt, även om inga övergripande sådana påbörjades.

År 1740 begärde Planck avsked och året därefter efterträddes han av Ivar Bonsach som emellertid endast blev kvar på posten ett år. Han efterträddes i sin tur av brodern Hans Bonsach som var guvernör i 14 år. En tid som präglades av stora oroligheter inom Tranquebar

Förbudet för danska tjänstemännen att inte idka handel för egen del, lyckades man inte upprätthålla och på Kompaniet i Köpenhamn såg man med oro att officerarna på de fartyg som återvände från Tranquebar ofta själva hade bättre produkter att sälja än de som Kompaniet tillhandahöll. Inte heller på slavhandeln hade man full kontroll. Den förekom under dessa år mer eller mindre öppet och 1737 fick Planck order om att återuppta den för Kompaniets räkning, med det uttryckliga förbehållet att ”all vinst” skulle tillfalla Kompaniet. Planck motsatte sig dock denna order, då slavhandeln inte längre var välsedd i Asien. Kort därefter uppgav Kompaniet sina anspråk och år 1753 blev dess anställda förbjudna att idka slavhandel.

Handeln på Tranquebar fungerade åren 1731 – 1750 i stort sett bra, utan andra misshälligheter än de som de många strandningarna utgjorde. Detta var ändå något man måste räkna med på den tiden. Mot sådana motgångar kunde man redan då försäkra sig i London. Totalt sändes 27 skepp till Indien under de 20 åren och av dem nådde 19 tillbaka till Köpenhamn. Värdet på de utsända varorna belöpte sig till 2,1 milj. rd., medan returfrakterna såldes för tillsammans 4, 4 milj. rd. Till Kina sändes under motsvarande tid ut varor för 4,4 milj. rd. och såldes för 9,1 milj. rd. I genomsnitt fick aktieägarna tillbaka 27 % på nedlagt kapital, vilket

inte motsvarade de högt ställda förväntningar och procenttal som utlovades vid tecknandet av aktierna.

Något som kan liknas vid ett postkontor verkar inte ha funnits i Tranquebar under de första 100 åren och några stämplat förekom inte. De brev som avsändes från kolonin eller Köpenhamn, togs med av fartygskaptenerna och för säkerhets skull skrev man flera brev som sändes med olika fartyg om något skulle hända på hem eller utresan. Även privatpersoner kunde på detta sätt få sina brev befordrade och det var alltid en fest när ett nytt fartyg ankrade upp på Tranquebars redd.

När ett fartyg från Europa anlände till Tranquebar, betydde uppehållet att allvarliga sjukdomar oftast utbröt bland besättningsmännen, då de inte hade den infödda befolkningens medfödda immunitet mot de tropiska sjukdomarna. Det var inte ovanligt att så gott som alla insjuknade, men att de flesta tillfrisknade efter några dagar. Man lade då skulden på sjömannens ovarsamma leverne. Det fanns i Tranquebar en läkare och en sjukstuga och även på skeppen fanns en läkare och en medicinlåda. Sjukstugan var avsedd för soldater och sjömän och hade inte det bästa rykte. Ingen som hamnade där räknade med att komma därifrån med livet i behåll. Om det var möjligt förblev därför sjömännen i sina kojor. Den läkare som Kompaniet anställt avlönades så dåligt, att han knappt kunde överleva på sin praktik

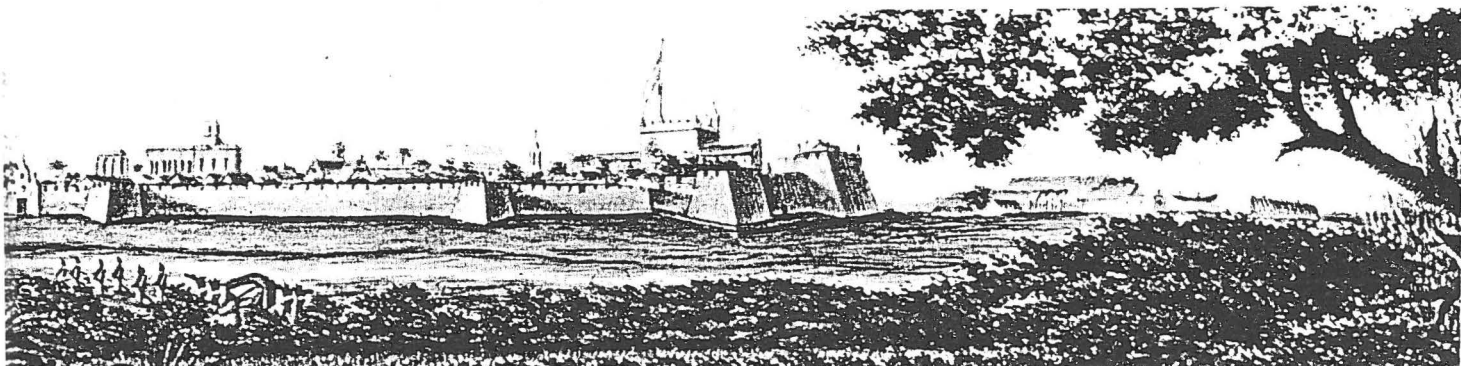
Nya tider

I juli 1752 ankom, med några dagars mellanrum två danska krigsfartyg och en ostindienfarare till Tranquebar. Ingen hade då tidigare sett så många danska skepp på redan och stoltheten hos de få danskarna var stor. Äntligen kunde de visa för den infödda befolkningen att Danmark var en stormakt i Europa.

Det var det oroliga läget i Främre Asien, där i första hand engelsmän och fransmän slogs om herraväldet, som fått den danska kronan och direktionen i Köpenhamn att sända ut fartyg, dels för att försvara sina kolonier, dels att försöka utöka handeln i Indien. Ombord på fartygen fanns betydande belopp, 400 000 rd., varav 100 000 var avsedda för att upprätta nya handelsförbindelser med Bengalen, vars produkter, i första hand salpeter för kruttillverkning, var mycket eftertraktade i Europa, speciellt under dessa krigstider.

Till Tranquebars försvar fanns med 300 soldater, som med kort varsel hämtats från sina kvarter i Köpenhamn, samt 10 000 rd. till att iståndsätta fästningen. Samarbetssvårigheter mellan Tranquebars råd och officerarna ombord på fartygen, orsakade emellertid att många av de storvulna planerna rann ut i sanden. Man lyckades dock att av naiken förhandla fram en utökning av Tranquebars landområden.

De kungliga danska soldaterna väckte också stort uppseende när de paraderade genom Tranquebars gator. Men kommandörkapten Jesper Reichardt och kapten Gerhard Sievers mottogs inte med samma entusiasm när det sammanträffade med rådet som väl visste vad som var på gång, nämligen revisson. Men man hade tur, Reichardt dog nästan omgående efter ankomsten och för Sievers återstod då att ensam försöka gå igenom 16 års räkenskaper. "Inte för att direktionen misstänker något, utan för att förnöja höga herrar intressenter", som han själv uttryckte det. Några oegentligheter hittade han, vad man vet, inte och om han hade några andra synpunkter, fick han aldrig tillfälle att meddela direktionen i Köpenhamn dessa, då han dog på hemresan.

Tranquebar sett från landsidan.

HÖSTENS MÖTEN I STOCKHOLM OCH GÖTEBORG

STOCKHOLM FÄLTÖVERSTEN, Valhallavägen 148. T-station KARLAPLAN (möteslokalen ligger i samma hus som T-stationen) Ingång från Valhallavägen. På alla möten bjuder vi på kaffe och kaka.
Möten enligt nedanstående schema den första torsdagen varje månad. Klockan 19.00

Torsd. 7/9 **Tema: nummerstämplar.** Eftersom dessa stämplarna kommit att dominera de senare årens möten i Stockholm ombedes alla att ta med vad de lyckas att samla ihop för visning. Leif Nilsson kommer också att visa sin numera stora samling av dessa åtråvärda stämplarna. Nummerstämpelauktion.

Torsd. 5/10 **Tema: kataloger.** Diskussion om vad som kan göras åt kataloginnehållet i då speciellt Facit, där vi för närvarande håller i avsnitten antikva, grotesk, kron och nummerstämplar. Nummerstämpelauktion

Torsd. 2/11 **Tema: militärpost:** Leif Nilsson visar sin medaljtyngda militärpostsamling. Vi hoppas även att några nytillkomna medlemmar visar vad de kan inom detta svåra gebit. Nummerstämpelaukt.

Torsd. 7/12 **Tema: Glögg och lussekatter,** förhoppningsfull bakade av någon av "våra varmhjärtade fruar". Stig med ljus i håret m.m. Nummerstämpelauktion

GÖTEBORG

GÅRDABO, Garverigatan 2. Spårvagnshållplats SVINGELN möten **den andra torsdagen** i varje månad. Klockan 19.30 Möteslokalen öppnas 18.30. **Obs! från och med i våren 1999 bytesnötens tillsammans med SFF-Göteborg.** På varje möte har vi en liten Miniutställning och auktion. Väl mött på mötena !

Torsd. 14/9 **Nyansering.** Vi får ner islandssamlarnas nyanssamling för aurvalörerna. Ta med eget material av valörerna 3, 6, 16, 20 och 40 aur. så hjälper vi till att nyansera dem.

//
LORD

Torsd. 7/10 **Auktion tillsammans med Göteborgs Frimärkslager.**

Torsd. 12/10 **Vi fortsätter nyanseringen, denna gång med valörerna 4, 5, 10, 25, 50 och 100 aur.**

Torsd. 9/11 **Föredrag av Leif Nilsson om de brittiska och amerikanska militärpoststämplarna under andra världskriget.**

Torsd. 14/12 **Sedvanligt Julmöte med Lucia. Kvällens tema; Julmärkena från Önundarfjörður åren 1913 - 1917.**

VÄLKOMMEN TILL VÅRENS MÖTEN !!

OCH GLÖM NU INTE BORT DESSA DATUM !!!

Föreningen Islandssamlarna och Islandsklubben i Göteborg.

Föreningen Islandssamlarna

Postgiro 40 29 57 - 5

Ordförande

Stig Österberg

PI 1433

136 91 Haninge

Tel/Fax 08-500 341 46

stickan.island@swipnet.se

Sekreterare

Per-Olof Abrahamsson

Söderberga Allé 38

162 51 Vällingby 7

Tel/Fax 08-687 02 26

olov.abrahamson@telia.com

Kassör

Leif Nilsson

Södersvik 9074

761 94 Norrtälje

Tel/Fax 0176-420 85

Leif.A.Nilsson@telia.com

Islandsklubben i Göteborg

Postgiro 26 73 70 - 5

Ordförande

Johnny Pernerfors

Draggensgatan 5

418 77 Göteborg

Tel/Fax 031- 54 88 78

pernerfors@swipnet.se

Sekreterare

Kaj Librand

Dirigentgatan 2

421 38 Västra Frölunda

Tel 031- 49 23 49

Kassör

Lennart Engström

Lyckegatan 4 G

434 32 Kungsbacka

Tel 0300 - 134 88

Vem vänder jag mig till när jag har frågor rörande följande?

Medlemsansökan	Sekreteraren	Islandssamlarna/Islandsklubben-Kassören
Medlemsavgift	Kassören	Islandssamlarna/Islandsklubben
Rapporter	Kassören	Islandssamlarna
Text till Rapporten	Sekreteraren	Islandssamlarna
Adressändring	Kassören	Islandssamlarna/Islandsklubben
Auktioner i Rapporten	Kassören	Islandssamlarna
Auktioner i Övrigt	Ordförande	Islandsklubben

Det är dags att betala medlemsavgiften för 2000 SEK 80:- (Checkar mottages ej kommer att returneras)

It is time to pay the annual fee for SEK 80:- (Do not send checks, charges is to high)

VAR VÄNLIGA OCH BETALA MEDLEMSAVGIFTEN SÅ FORT SOM MÖJLIGT.

Följande har INTE betalt för år 2000: 307, 606, 663, 710(+24:-FÖR -99)

754, 755, 784, 803, 813

**Följande har att inbetala en rest: 302(60.-),479(10.-),513(58:-),526(37.-),540(40:-),
588(67.-), 624(15.-),651(50:-),655(11.-), 791(70.-), 798(70.-)**

Medlemmar boende utanför Sverige sänder sedlar I LOKAL VALUTA T.EX \$ EL £ (kan ej jämt belopp sändas överföres restbelopp till nästkommande år).

Beställ gamla Rapporter kostar bara 5:-/nummer+porto,dessa är ett måste för en islandssamlares referensbibliotek då de innehåller mycket läsvärt. Beställning göres hos Leif Nilsson.

VIKTIGA DATUM FÖR ISLANDSSAMLARNA.

Islandssamlarnas auktion i Göteborg 7.10.200

Forum Köpenhamn 10 – 12.11 2000

Reykjavik Feb/mars 2001

Bryssel 9.6-15.6 2001

Hafnia 2001 Köpenhamn oktober 2001

Forum Köpenhamn

Islandssamlarnas 40-års jubileum i OKT/NOV 2002

MANUS STOPP FÖR SEPTEMBER RAPPORTEN ÄR 10 AUG 2000

VISIT OUR WEBSITE: [HTTP://home.swipnet.se/islandsklubben/isst.html](http://home.swipnet.se/islandsklubben/isst.html)

**AUKTION I RAPPORTEN INSÄNDES SENAST DEN 2000.08.15 TILL LEIF NILSSON,SÖDERSVIK
9074, 761 94 NORRTÄLJE**

Obj.Nr: 1
F.nr: Tj62^x
Utrop: 20

Obj.Nr: 2
F.nr: Tj63^x
Utrop: 20

Obj.Nr: 3
F.nr: Tj66^x
Utrop: 20

Obj.Nr: 4
F.nr: Tj68
Utrop: 20

Obj.Nr: 5
F.nr: Tj72^x
Utrop: 250

Obj.Nr: 6
"PAR VERT"
F.nr: Tj19^{xx}
Utrop: 80

Obj.Nr: 7
F.nr: Tj26-32
Utrop: 50

Obj.Nr: 8
"156"
F.nr: 81
Utrop: 10

Obj.Nr: 9
"8"
F.nr: Tj32
Utrop: 10

Obj.Nr: 10
"16"
F.nr: 170
Utrop: 10

Obj.Nr: 11
A1.
AKUREYRI
F.nr: 26
Utrop: 10

Obj.Nr: 12
Gla. 10/6ron/
... GEY....
F.nr: 66
Utrop: 30

Obj.Nr: 13
C1.69
PRESTHOLAR
F.nr: 26
Utrop: 20

Obj.Nr: 14
A1. 19
SVEINSTADIR
F.nr: 128
Utrop: 30

Obj.Nr: 15
G1.a-11.
VOPNAFJORDUR
F.nr: 170
Utrop: 20

Obj.Nr: 16
C1.a 55
(KOT)STROND
F.nr: 60
Utrop: 20

Obj.Nr: 17
C2.-136
KEFLAVIK
F.nr: 24
Utrop: 10

Obj.Nr: 18
"18"
ISAFJORDUR
F.nr: Tj28
Utrop: 20

Obj.Nr: 19
VESTMAEYJAR
F.nr: Tj29
Utrop: 10

Obj.Nr: 20
"20"
ESKIFJORDUR
F.nr: Tj29
Utrop: 10

Obj.Nr: 21
EYRARBARK
F.nr: 35Tj
Utrop: 10

Obj.Nr: 22
AKUREYRI
F.nr: Tj35
Utrop: 10

Obj.Nr: 23
Nr.stpl: "2"
F.nr: 69
Utrop: 30

Obj.Nr: 24
Nr.stpl: "2"
F.nr: 77
Utrop: 20

Obj.Nr: 25
Nr.stpl: "3"
F.nr: 135
Utrop: 80

Obj.Nr: 26
Nr.stpl: "6"
F.nr: Tj 31
Utrop: 180

Obj.Nr: 27
Nr.stpl: "8"
F.nr: 81
Utrop: 10

Obj.Nr: 28
Nr.stpl: "8"
F.nr: 114
Utrop: 50

Obj.Nr: 29
Nr.stpl: "9"
F.nr: 67
Utrop: 20

Obj.Nr: 30
Nr.stpl: "9"
F.nr: 81
Utrop: 20

Obj.Nr: 31
Nr.stpl: "9"
F.nr: 96
Utrop: 20

Obj.Nr: 32
Nr.stpl: "11"
F.nr: 79
Utrop: 10

Obj.Nr: 33
Nr.stpl: "11"
F.nr: 115
Utrop: 30

Obj.Nr: 34
Nr.stpl: "13"
F.nr: 135
Utrop: 120

Obj.Nr: 35
Nr.stpl: "14"
F.nr: 96
Utrop: 30

Obj.Nr: 36
Nr.stpl: "14"
F.nr: 170
Utrop: 30

Obj.Nr: 37
Nr.stpl: "14"
F.nr: 170
Utrop: 30

Obj.Nr: 38
Nr.stpl: "14"
F.nr: 135
Utrop: 30

Obj.Nr: 39
Nr.stpl: "20"
F.nr: 81
Utrop: 100

Obj.Nr: 40
Nr.stpl: "22"
F.nr: 170
Utrop: 100

Obj.Nr: 41
Nr.stpl: "2(3)"
F.nr: 170
Utrop: 60

Obj.Nr: 42
Nr.stpl: "24"
F.nr: 96
Utrop: 10

